

S Z E M L E

A 80 ÉVES BEOGRADI NÉPSZÍNHÁZ

Öszre lesz 80 éve, hogy megalakult a beográdi Népszínház. A színház dolgozói ezt az évfordulót olyan időben ünneplik, amikor ez az intézmény már nemcsak elnevezésében népi, hanem célkitűzésében is. A beográdi Népszínház ma már valóban a dolgozó nép, a szocializmusért harcoló tömegek új szocialista kultúrát építő intézményévé vált.

Az évforduló nem mindennapi jelentőségének megfelelő lesz az ünnepség programja is. November 12-én a szerb színmű irodalom legkiválóbb alkotásai Gyura Jaksics, Jovan Szerija Popovics, Koszta Trifkovic és Braniszláv Nusics örökértékű művei kerülnek előadásra a színház legjobb művészeinek tolmácsolásában. Az évforduló alkalmával a Népszínház emlékkönyvet ad ki és kis múzeumot nyit.

A beográdi Népszínház multját nagy művészi erőfeszítések jellemzik. 1869 előtt Beográdnak nem volt állandó színháza. A munka első időszakában a lelkes együttes előtt komoly feladat állt: a közönség megnyerésével biztosítani kellett a színház állandóságát. Helyes műsorpolitikával és a legkiválóbb művészek mozgósításával ez sikerült is. 1869-ben a Népszínház hazai szerzők művein kívül már klasszikus külföldi írók: Shakespeare, Molière, Gogoly és Goldoni műveit is bemutatta. A bemutatók akkor még igen alacsony művészi színvonalon mozogtak, de alkalmat nyújtottak a színház fejlődésére és arra, hogy egyes kiváló színészek kiemelkedhessenek.

A mult század végén operával is kísérletezett a Népszínház, de ekkor még sikertelenül. Később sikerült operett-előadásokat rendezni. Az opera komoly megszervezésére csak az első

világháborút követő években került sor. A balett 1922-ben indult.

A két világháború közötti időszakban a komoly kritikusok benyomása az volt, hogy a színház egyetlen célja, hogy biztosítsa anyagi egyensúlyát s így főleg olyan színműveket mutatott be, amelyek biztos anyagi bevételt jelentettek. Ennek következtében szerepeltek a színház műsorán az üres, eszmeiség nélküli és frivol művek, amelyek csak a közönség szórakoztatását szolgálták.

A felszabadulás után teljesen megváltozott a Népszínház arculata. A nézőteret új közönség töltötte meg, a dolgozó nép, amely értékelni és szeretni tudja az igazi színművészetet. A műsor is megtisztult a selejtes daraboktól és helyükbe a hazai és külföldi színműirodalom igazi értékei kerültek.

A Népszínház tagjai ma már nemcsak a színház falai között dolgoznak. Kijárnak a gyárakba, üzemekbe és körzetekbe, felkeresik a dolgozók munkahelyeit, ahol a szocializmus épül. Így nagy és fontos hivatást teljesítenek az új népi színjátzás terjesztésében szocialista kultúránk kialakításában. A beográdi Népszínház művészi együttesét akkor érte a legnagyobb elismerés, amikor a szövetségi kormány mellett működő tudományos és kulturális bizottság a színház több művészt önfeláldozó munkájáért magas kitüntetésben részesítette.

A SZLOVÁK KÖZELETI, POLITIKAI ÉS KULTÚRMUNKÁSOK ALLAS- FOGLALÁSA A PRÁGAI RÁDIO- RÁGALOMHADJÁRATÁVAL SZEMBEN

A vajdasági szlovák közéleti, politikai és kultúrmunkások Bácski-Petrovácon 1949. május 15-én közös értekezletet tartottak. Az értekezleten

megvitatták a legidősebb politikai kérdéseket; foglalkoztak a Tájékoztató Iroda hazánk ellen indított ellenforradalmi rágalomhadjáratával, amelyben a csehszlovák Kommunista Párt egyes vezetői, a csehszlovák rádió és sajtó is szégyenteljes szerepet vállalnak. Az értekezlet résztvevői felmérve a hadjárat káros voltát, határozatot fogadtak el, amelyben erélyesen visszautasítanak minden olyan rágalmat, amit a csehszlovák Kommunista Párt egyes vezetői szórnak hazánkra és vezetőinkre. A határozat a többi között a következőket mondja: »Nekünk, a Jugoszláv Szövetségi Népköztársaság területén élő szlovákoknak különösen fájdalmas egyben felháborító, hogy ezek a támadások a mi régi hazánkból is jönnek. A Jugoszláv Kommunista Pártra és annak vezetőire mért meg gondolatlan és durva ütések a mi kisebbségünk eleven testébe is fájdalmat okoznak mely kisebbség — hála a nemzetiségi kérdés marxista-leninista szellemben történő helyes megoldásának — éppen most az új szocialista Jugoszláviában a legszebb testvériségben él a jugoszláv népekkel. A mi kisebbségünknek ebben a házában minden lehetősége megvan nemzeti kultúrájának fejlesztésére és szocialista öntudatának megerősítésére. A mi valóságunk — a gazdag és szabad népi, társadalmi és kulturális fejlődés Jugoszlávia Kommunista Pártjának következetes nemzetköziségben fejeződik ki... A rágalomhadjárat, melyet a Csehszlovák köztársaság folytat hazánk ellen, közöttünk a legkisebb megértésre sem talál. Mi megőriztük egységünket, teljes határozottsággal megvagyunk győződve valóságunk igazságában és éppen ezért hazánk többi dolgozóival együtt törhetetlen akarattal folytatjuk szocialista hazánk kiépítését.

Az értekezleten összegyűlt szlovák vezetők válaszoltak a prágai rádióknak is, amely szintén az első között foglalt helyet a hazánk elleni rágalomhadjáratban. A prágai rádióhoz intézett levél megállapítja, hogy a rádió adásai hazugságok a szocialista Jugoszlávia ellen, mely dicsőséges és hős Pártunk irányításával a Tito marsallal az élén a Szovjetszövetség után elsőként szállt szembe a faszizmussal nemcsak a sajtát, hanem a többi elnyomott népek szabadságáért is. Mi

— a nép — a Párt — Tito egyik vagyunk. És ezt az egységet a prágai rádió adásai sem zavarhatják meg.

A határozatot és a levelet a legkiemelkedőbb szlovák közéleti, politikai és kultúrmunkások írták alá.

A VAJDASÁGI ÉNEKKAROK VERSENYE

Két napon át tartó nagyszabású ünnepi játék keretében tartották meg Noviszádon Vajdaság legjobb énekkarainak idej versenyt. A tartományi versenyen 18 énekkar vett részt. Három csoportban mérték össze erejüket.

A tartományi ünnepi játékot előversenyek előzték meg, amelyekben 57 énekkar vett részt, közöttük magyar, szlovák, ruszin és román énekkarok is.

A Noviszádon megtartott döntő versenyen énekkaraink igen szép művészi teljesítményt nyújtottak. Előadasmódjuk elmélyültebb, tisztább és stílusban is kifejezőbb volt, mint az előző versenyeken. E tekintetben különösen kitűntek a három kategória győztesei és megdicsérettjei: az első csoportban a verseci »Zsarko Zrenyain« kultúregyesület énekkara, a második csoportban az ingyiai »Dusan Jerkovic« szakszervezeti kultúregyesület énekkara, a harmadik csoportban a gyurgyevői »Tarasz Savcsenko« kultúregyesület énekkara. A versenyen elért szép eredmények annak köszönhetőek, hogy énekkaraink az elmúlt időszakban szervezetenleg megerősödtek, sokat gyakoroltak és nagy gondot fordítottak a karnagyok kiképzésre.

A versenyen megmutatkoztak a hibák is. Még a döntőn is érezhető volt egyes énekkarok bemutatkozásában a szólamvezető hang megadásának, a lendületnek és előadasmódnak csiszolatlansága; a részletek elégtelen kidolgozása, az előadott énekszakmók karakterében való elmélyültség hiánya. Egyes énekkarok tagjainak hangja igen csiszolatlan volt, ami az összhangzat rovására ment. Ez a jelenség különösen a fiatal énekkaroknál fordult elő. Az énekesek figyelmesebb megválogatásával és háthatos nevelőmunkával ezeket a hiányosságokat pótolni lehet.

Rá kell még mutatni a karnagyok szembetűnő fejlődésére is. Az ének-